

Drakońskie reformy

W 2003 roku w Gruzji zaczęły się reformy, które wprowadziły w osłupienie jej własnych obywateli. W ciągu kilku lat z kraju, w którym płacono łapówki przy niemal każdej interakcji z urzędnikiem, Gruzja, dzięki drakońskim reformom stanęła w konkurencji transparentności obok najbardziej rozwiniętych krajów Europy.

Obszerny raport na temat antykorupcyjnych reform przygotował Bank Światowy. Na podstawie tego opracowania przygotowano poniższe streszczenie.

Między rokiem 2003 a 2011 liczba zezwoleń i licencji zmalała z 909 do 137. Likwidowano urzędy, które uznano za nieprzydatne, za to podatne na łapówki.

Aresztowano i nałożono wysokie kary na skorumpowanych pracowników urzędów podatkowych. Obraz z kamer zainstalowanych w pomieszczeniach urzędów był widoczny w specjalnym pomieszczeniu odpowiedniego ministerstwa, co zminimalizowało dążenie urzędników do wymuszania łapówek.

Zabroniono handlu ulicznego, który do tamtej pory odbywał się bez licencji i bez płacenia podatków¹.

W sektorze prywatnym każdy był zobowiązany do korzystania z kasy fiskalnej².

Negocjowano z osobami skazanymi za korupcję. Mogli oni wyjść z więzienia po wpłaceniu określonych kwot³.

Uchwalono ustawy wzorowane m.in. na amerykańskim RICO⁴ i włoskim prawie antymafijnym.

Wprowadzono e-administrację, dzięki czemu kontakt petenta z urzędnikiem został ograniczony.

Zwolniono około 80 procent celników, za to pensje nowej kadry znacznie wzrosły.

Wprowadzono zasadę jednego okienka. Urzędnik podlegający pod określone ministerstwo, przyjmujący dokumenty, został zobowiązany uzyskać potrzebne informacje w sprawie z innych agencji. Opłat zaczęto dokonywać bezgotówkowo.

W latach 2005-2011 liczba różnorodnych agencji nadzoru zmalała o połowę.

Przed rokiem 2003 jeden policjant przypadał na 21 mieszkańców. W ciągu 7 lat zatrudnienie w organach ochrony prawa zmalało z ponad 60 do 27 tysięcy.

W ciągu jednej doby zwolniono 16 tysięcy funkcjonariuszy policji drogowej⁵. Zastąpiło ich 2300 nowymi policjantami. Nieumundurowani funkcjonariusze zaczęli kontrolować pracę swoich kolegów. Uruchomiono czynną 24 godziny na dobę linię alarmową, za pośrednictwem której można składać skargi na policjantów wymuszających łapówki. W stolicy Tbilisi i innych dużych miastach zamontowano kamery, z pomocą których obserwowano ich pracę. Zrezygnowano z mandatów gotówkowych. Zlikwidowano akademię policyjną, w miejsce której powołano szkoły oferujące dwumiesięczne kursy, szkolenia ustawiczne, także kursy w języku angielskim.

Powołano Krajowe Centrum Egzaminacyjne z 14 ośrodkami w terenie. Od tej pory wykładowcy nie mogli uczestniczyć w układaniu i sprawdzaniu testów.

W październiku 2011 roku zrezygnowano z obowiązku posiadania dokumentu prawa jazdy podczas kierowania pojazdem. Uprawnienia kierowców policjanci sprawdzają w bazie, co znacząco obniża liczbę sytuacji korupcyjnych. Co więcej, duży nacisk kładzie się na kulturę pracy policjanta i jego nastawienie na pomoc obywatelowi. Różnica między policjantami starego a nowego systemu, jak zaznaczono w raporcie Banku Światowego, jest tak duża, że mieszkańcy Gruzji żartują, iż dzisiejsi policjanci przybyli z innej planety.

¹ Handlarze, pozbawieni środków do życia bezskutecznie protestowali na ulicach.

² Do prowokacji wobec prywaciarzy nakłaniano osoby niewzbudzające podejrzeń np. kobiety w ciąży. Nakładano wysokie kary, jednak w skutek bezkompromisowej postawy władz, rozwiązanie to zostało w końcu zaakceptowane przez wszystkich.

³ Przykładem funkcjonowania kontrowersyjnego pomysłu było wpłacenie w 2004 roku, przez jednego ze skazanych przedsiębiorców 14 milionów dolarów.

⁴ Racketeer Influenced and Corrupt Organizations (RICO) Act - federalnej ustawy o wymuszeniach i zorganizowanych grupach przestępczych.

⁵ Wbrew pozorom nie wpłynęło to na obniżenie bezpieczeństwa na drogach. Przeciwnie, wielu obywateli poczuło się bezpieczniej.

Źródła:

Raport Banku Światowego 'World Bank report "Fighting Corruption in Public Services: Chronicling Georgia's Reforms" http://www.wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2012/01/20/000356161_20120120010932/Rendered/PDF/664490PUB0EPI0065774B09780821394755.pdf (dostęp 9.08.2012)

Samuel Rubinfeld, "World Bank Recognizes Georgia's Progress On Corruption", 1.02.2012, <http://blogs.wsj.com/corruption-currents/2012/02/01/world-bank-recognizes-georgias-progress-on-corruption> (dostęp 8.08.2012)